

Tema etern i alhora actualíssim. A Los Angeles, a l'altra punta del món, l'alcalde de Girona es reuneix amb els jueus de Califòrnia que s'anomenen Amics del nostre Call. A Girona, hom intenta consolidar el futur de la jueria amb la participació de les institucions públiques. A La Haia, a no gaires quilòmetres de la casa d'Anna Frank, s'estableixen per primera vegada relacions diplomàtiques entre l'Estat espanyol i l'Estat d'Israel. A Barcelona, sobtadament, les parets s'omplen de pintades ofensives i són profanades vilment quinze sepultures jueves. Les frases a la paret —“Hornos para Sion”— recorden els anys de Hitler, però les tombes obertes ens retornen als assalts gironins.

Aquesta és, en una dramàtica alternança, la vella història dels jueus i de la seva relació amb nosaltres: una història que bascula eternament entre el fanatisme i la tolerància, entre la follia i la convivència, entre la irracionalitat i la civilitat.

Set pobles, una revista, un premi

Quan Antoni Dalmau, president de la Diputació de Barcelona, lliura personalment els *Premis Tasis-Torrent de Premsa Comarcal*, sap perfectament què significa la tasca que aquests guardons recompensen. És un home que ha accedit a les responsabilitats polítiques des del trampolí de la premsa comarcal. Ell era, per exemple, el corresponsal d'Igualada a *Presència* quan la revista volia ser “el setmanari català fet a Girona”.

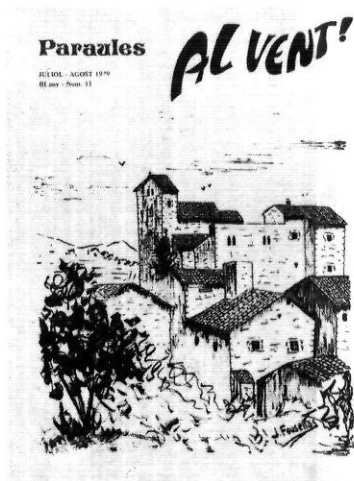
Enguany un dels encara recents i ja prestigiats premis ha estat per a la revista *Paraules al Vent*, singularíssima experiència comunicativa que aglutina els pobles de Camallera, Cervià de Ter, Colomers, Medinyà, Sant Jordi Desvalls, Viladasens i Vilopriu. Set pobles que sobre el mapa i en els papers oficials pertanyen a tres comarques diverses, però que, com ha escrit Jaume Fabre, “en la pràctica són en terra de ningú o, millor dit, en la terra d'ells mateixos”.

Paraules al Vent va néixer fa nou anys i té molt clar, des del primer dia, quin és el seu objectiu. En el primer número de la revista, aleshores ciclostilada i precària, ja es manifestava, d'entrada, el seu doble propòsit: d'una banda, “informar sobre les nostres terres”; de l'altra, “ser-ne un mitjà d'opinió independent i pluralista”. Però les revistes d'aquests àmbits petits, quan són vives i autèntiques, produeixen a més un efecte induït i multiplicador. No solament són mitjans d'informació i òrgans d'opinió, sinó que esdevenen un estímul a la participació col·lectiva i es converteixen en el canal d'expressió creativa de la vitalitat peculiar de cada indret. Això és el que va succeir amb *Paraules al Vent*: a mesura que la revista creixia, es produïa a redós de les seves pàgines una vasta dinamització cívica i cultural de l'entorn. Que ho diguin, sinó, l'associació de joves convertida en editora de la publicació, o les successives edicions de la marxa, del torneig de futbol, del cine-fòrum o dels jocs florals escolars que duen el seu nom. Que ho diguin els números extraordinaris, amb una llarga projecció d'homenatges públics, dedicats al tenor Llorenç Pagans i al mestre Xavier Casademunt. La revista, doncs, no s'ha tancat en el clos de les paraules, sinó que ha servit de sement per fer fructificar moltes obres. Ara les paraules i les obres han estat recompensades, però el millor premi per a la revista és saber que gràcies a ella és manté desperta la vida col·lectiva de set comunitats.

Figueres o un problema de rellotge

Encara no s'havia fet públic el document de la Generalitat sobre la divisió territorial de Catalunya, i ja Marià Lorca, alcalde de Figueres, havia proposat en un moment d'eufòria la seva solució particular: “Figueres és una ciutat amb més categoria que Girona i a la llarga haurà de ser la capital de la província”.

L'alcalde de Girona, Joaquim Nadal, va reaccionar ràpidament i durament. Marià Lorca va intentar treure ferro a la qüestió: en realitat, tot havia estat una broma. Però la polèmica ja estava desfermada. Jaume Guillaumet, figuerenc de naixement i autor d'un llibre sobre Girona, es va afanyar a dir-hi la seva: “Figueres no s'ha de mirar en Girona, perquè tant Figueres com Girona han de mirar

molt més alt i més lluny per projectar-se de nou al cap de tants anys de grisor provincialiana. Girona ha sabut treure el cap més amunt de la boira i del campanar de la catedral; Figueres només ha sabut contemplar-se passivament en el mirall d'en Dalí”.

Per a Joan Armangué, regidor de l'Ajuntament i diputat provincial, el problema és encara més greu: Figueres, candidata de Lorca a la capitalitat de la província, no exerceix amb plenitud ni tan sols la capitalitat comarcal. Segons ell, “Figueres viu tancada en si mateixa i aquest fet pot provocar a curt termini una desvertebració de la comarca”. I encara més: “també la mateixa ciutat viu immersa en una crisi d'identitat”. Armangué, des de l'oposició municipal, assegura que “la manca d'un projecte econòmic, social i cultural, està fent de Figueres una ciutat sense un plantejament de futur”. I en això coincideix amb Guillaumet: “la nova Girona ha trobat un camí d'identificació i de projecció de futur, i la nova Figueres encara no”.

El mateix dia que publicava aquestes afirmacions, el diari recollia discretament un altre fet; en un tres i no res, i a les mateixes barbes de la policia urbana, un desconegut havia fet desaparèixer el rellotge que presidia el vestíbul de la Casa Consistorial de Figueres. Amb una inesperada coherència, la notícia de la darrera pàgina venia a il·lustrar la tesi de l'article de fons: si l'Ajuntament havia perdut el rellotge, malament trobaria el futur. Perquè els famosos *rellotges tous* de Dalí tenen les broques completament aturades.

L' hora de Dalí és l' hora del futur?

La Garrotxa, escenari geogràfic

Entre els meus records d'estudiant de batxillerat conservo el de la Geografia com una estranya ciència que ens facilitava mil i un detalls de les terres més llunyanes i exòtiques i convertia, en canvi, en veritable *terra incògnita* aquella on havíem nascut i on vivíem. Així s'explica que coneguéssim el cap de Buena Esperanza abans que el de Creus, el golf de Bengala abans que el de Roses, les fonts de l'Orinoco abans que Ull de Ter, l'Etna abans que el Croscat, les Noves Hèbrides abans que les Medes i el llac de Titicaca abans que l'estany de Banyoles. Tot a l'inrevés del que propugna Merleau-Ponty quan diu que “si és cert que un llibre de geografia conté un llarg saber científic sobre paisatges, rius i mars, aquest saber només és accessible sobre la base d'una experiència individual que necessita un contacte directe i quotidià amb els paisatges, els rius i els mars”.

Això ho havia entès bé, molts anys abans, aquell rebel innat que es deia Prudenci Bertrana. Ell s'escapava sovint de les aules de l'Institut per pujar a les Pedreres, tal com ho explica en un dels seus llibres: “Oh, la fantàstica gosadia dels catorze anys! Oh, l'avorriment de les classificacions i nomenclatures de la Mineralogia! Pedres per pedres, jo solia escollir les que tenien prosòpia llegendària; les que havien conegut quelcom més que l'armari de l'aula”. I així passava tardes glorioses en contacte amb la companyia viva de les Pedreres, mentre que a baix, a la ciutat, restava només “un món convencional de colls planxats, de fórmules de polidesa, de llibres i d'encarcarament”.

Recordo tot això a propòsit del llibre que acaba de publicar en Joan Nogué i Font, *Una lectura geogràfica-humanista del paisatge de la Garrotxa*, perquè és una mostra esplèndida de la Geografia que a mi m'hauria agradat de saber, però que ningú no es va preocupar d'ensenyar-me ni de fer-me conèixer: la geografia dels indrets que veuen cada dia els nostres ulls i trepitgen els nostres peus.

En efecte, una de les gràcies d'aquest assaig és que es dedica a descriure i a interpretar una realitat físicament propera i emocionalment pròxima com és la Garrotxa. Nogué ha escollit aquesta comarca com a àmbit d'estudi per dues raons: perquè és la comarca-paisatge per excel·lència i perquè és la seva, aquella on ha nascut i viscut. Aquest segon motiu fa que s'estableixi, com ell mateix confessa, “una profunda empatia entre l'àrea i l'investigador”. Però jo gosaria dir que hi ha encara més que una empatia i una simpatia: hi ha una harmonia plena i feliç entre el paisatge i l'home. Hi ha allò que volia expressar Rilke quan deia: “aquest paisatge és l'exterior del meu interior”. Per això, en aquest llibre, Joan Nogué ens explica la Garrotxa, però se'ns transparenta sovint ell mateix.

ANGEL VILA

La comarca-paisatge per excel·lència.

Deu anys entre la justícia i la pau

Els deu anys que s'han complert fa poc no són només els de la mort del dictador. També ho són del naixement gironí d'un organisme que va lluitar contra l'agònica dictadura i que va preparar l'arribada de la democràcia. El mes de